

tosti demografske analize razvitka jednog dijela hrvatskog stanovništva, tako i po specifičnosti pristupa koji je nametnuo sam zadani predmet istraživanja. S obzirom na veoma raznovrsne demografske procese u pojedinim župama na prostoru ove provincije, valja istaći da je autor pokazao kako se neki opći demografski problemi projiciraju u realnim uvjetima sredine i vremena. U takvim složenim demografsko-gospodarskim i ostalim uvjetima, još više dolazi do izražaja namjena knjige, posve praktična, da se unaprijedi pastoralni rad sa stanovništvom. Zbog svih navedenih činjenica smatramo knjigu vrijednim djelom koje će nesumljivo izazvati pažnju ne samo znanstvene i stručne, crkvene i svjetovne, već i šire naše i inozemne javnosti i možemo je preporučiti svima onima koji se bave demografskom problematikom u njenom širem značenju i opusu.

Prof. dr. Alica Wertheimer-Baletić
Ekonomski fakultet - Zagreb

* * *

JOSIP ŠIMIĆ, Paolo VI. e la pietà popolare Mariana. (Pars Dissertationis). Pontificium Athaenenum Antonianum. Romae 1991. Pag. 111.

Na Papinskom učilištu "Antonianum", 23. lipnja 1989. godine, obranio je doktorsku disertaciju pod naslovom Fondamenti dottrinali della pietà popolare Mariana nei documenti del magistero recente fra Josip Šimić, član franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. Knjiga koju ovdje predstavljamo, ustvari je izvadak iz drugog poglavlja te disertacije. Da bismo pravilnije vrednovali ovaj "izvadak", najprije donosimo sadržaj cijele radnje.

U prvom dijelu Autor slijedi općenito prihvaćene i uobičajene norme za ovakve radnje: uvod (str.I-II), sadržaj (III-VIII), skraćeniice (IX-XI) i bibliografija (XII-XLVI) s kritičkim izborom izvora i literature.

Nakon općeg uvoda (str.1-23), slijedi rasprava u pet poglavlja:

1. Marijanska pobožnost u svjetlu saborskog naučavanja (24-72);
2. Marijanska pučka pobožnost prema posaborskom Učiteljstvu (77-139).
3. Zanimanje Učiteljstva za pučku pobožnost. Povijesno izlaganje i doktrinalna analiza (140-204);

4. Pojediniosti o pučkoj pobožnosti koje izlaze na vidjelo iz nekih skola (205-249);
5. Narod je "locus theologicus" marijanske pučke pobožnosti (203-305).
Opći zaključak je na kraju (250-305).
- Kao što je rečeno na početku, objelodanjeni dio je uzet iz drugog poglavlja i to samo onaj dio pod naslovom Pavao VI. i pučka marijanska pobožnost. U središtu ovoga dijela je apostolski nagovor Marialis cultus od 2. veljače 1974. godine. Izlaganje je razvijeno u tri posebna odsjeka: 1. (od II. vatikanskog sabora do "Marialis cultus"; 2. "Marialis cultus" i pučka pobožnost; 3. Obnova marijanskog štovanja prema "Marialis cultus".
- Na temelju izvora i literature, Autor najprije analizira desetljeće od 1964. do 1974. koje ukratko obilježava kao desetljeće "bez Marije" da bi kasnije došla do izražaja uloga pape Pavla VI. koji je očitovao posebnu osjetljivost prema navedenoj problematici. Između ostalih pojediniosti, vrijedno je spomenuti Papino konkretno upozorenje da se moli krunica "... quae in usum recepta est ut communis ratio eiusdem exercitii atque ut talis in populo transiit pietatem".
- Apostolska pobudnica "Marialis cultus" donosi prave "odredbe i upute" za obnovu marijanskog štovanja. Pisac je na osobit način istakao pozoranost marijanske pobožnosti s liturgijom.
- U općem zaključku Autor ističe da je Učiteljstvo poticalo, obnavljalo i preporučivalo pučku marijansku pobožnost i nudilo odgovarajuće upute i prikladne savjete. S druge strane, puk je osjećao sve jaču potrebu postojanja vlastite pobožnosti koja bi odgovarala potrebama današnjega čovjeka.
- Nakon osam uzastopnih analiza stvarnoga stanja i postignutih uspona, Učiteljstvo je preporučivalo svojim vjernicima da prihvati Mariju kao osobu u svjetlu pojedinačnih privilegija ili naslova kako je čašćena. U tom svjetlu može se razlikovati odnos koji se postavlja između "sensus fidelium" i "pučke marijanske pobožnosti" tako da se može govoriti o pučkom "sensus fidelium" Božjega naroda koji uzdiže svoj pogled prema Mariji kao znaku plodne nade.
- Tako Marija ujedinjuje Božji puk u Crkvi, vjernike sa svojim pastirima, pomažući prvima da shvate istine vjere živeći ih u pučkoj pobožnosti, a druge da prihvate tu življenu vjeru kao pučku pobožnost. Upravo stoga, marijanska pobožnost mora biti shvaćena kao izraz vjere Božjega naroda iz

koje vuče svoju izvornost. A zahvaljujući posredovanjima crkvenog učiteljstva, ista pobožnost je stekla čvrste doktrinalne temelje. Nazidana na tim doktrinalnim opravdanostima, pučka pobožnost je i jedna od važnijih teoloških i pastoralnih stečevina posaborskog razdoblja.

Ovaj rad pokazuje da je u njega uložen veliki napor a rezultati koji su doneseni veoma su korisni i praktični. Prebirući navedenu literaturu, upada nam u oči da je relativno malo hrvatskih pisaca istraživalo naslovljenu temu. I površan pregled daje naslutiti da bi se moglo pronaći još priloga koji bi upotpunili hrvatsku mariološku literaturu. Nema sumnje da bi objavljivanje cjelovite desertacije na hrvatskom jeziku popunilo veliki dio praznine u našoj teološkoj literaturi. Nadamo se da će autor to i učiniti.

Andrija Nikić

PRIMLJENE KNJIGE.

K A Č I Ć - Zbornik Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, sv.19-20, Split 1991., str.550.

Sadržaj: H. JURIŠIĆ, Duhovni život Provincije presvetog Otkupitelja; J. RADIĆ, Liturgijski pokret u Hrvatskoj u prvoj polovici XX. stoljeća; B. ŠKUNCA, Liturgijsko gibanje u Hrvata poslije Drugoga vatikanskog sabora; N. RADIĆ, Generalna uprava Franjevačkog reda i Provincija presvetog Otkupitelja; P. BEZINA, Pučko školstvo za francuske uprave i Provincija Presvetog Otkupitelja; B. PEZO, Schmerlingova afera u Carevinskom vijeću i Franjevačka gimnazija u Sinju; J. BRATULIĆ, Fra Šimun Milinović u krugu hrvatskih ćirilometodskih znanstvenika; V. VRČIĆ, Život i djelo fra Rajmunda Rudeža; S. RADIĆ, Doprinos splitskih franjevaca homiletici; F. LACO, Franjevci pisci priručnika za pučku pobožnost; V. GLIBOTIĆ, Marijanska periodika u Provinciji Presvetog Otkupitelja; Š. SAMAC, Kateheza pravo i zadaća koja obvezuje; J. LOVRIC, Treći red i Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja; M. JURIŠIĆ, Pučke misije; M. ŽIGRIĆ, Redovnice i franjevci Provincije Presvetog Otkupitelja; P. MILANOVIĆ, Molizanski Hrvati; B. DUKIĆ, Franjevački doprinos iseljenim Hrvatima u Njemačkoj; D. GVERIĆ, Franjevci u misiji Cibanda-Mulagi u Zairu; J.A. SOLDI, "Ja fratar, 250 godina star"; H.G. JURIŠIĆ, Zapis o proslavi 250. obljetnice života i djelovanja Provincije Presvetog Otkupitelja; Pisana riječ u prigodi jubileja Provincije; Sadržaj zbornika "Kačić" od 1967. do 1988; Primljene knjige, sažeci na stranim jezicima, kazala osobnih i zemljopisnih imena, izdanja zbornika "Kačić".